

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Översyn av handelspolitiken – En öppen, hållbar och bestämd handelspolitik

(COM(2021) 66 final)

(2021/C 374/12)

Föredragande: **Timo VUORI**

Medföredragande: **Christophe QUAREZ**

Remiss	Europeiska kommissionen, 26.3.2021
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Yttre förbindelser
Antagande av sektionen	16.6.2021
Antagande vid plenarsessionen	8.7.2021
Plenarsession nr	562
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	208/2/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 **Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar introduceringen av EU:s nya handelspolitiska strategi.** När det gäller världshandeln och den europeiska ekonomin finns det möjligheter och risker utöver den globala pandemin. Det är läge att ompröva de globala handelsreglerna och EU:s handelsregler. För att kunna utforma rätt verktyg måste EU först analysera och kvantifiera handelsförändringarna, och skilja de tillfälliga och covid-19-relaterade förändringarna från de permanenta förändringarna.

1.2 **EESK stöder principen om att främja en ”öppen, strategisk och bestämd” handelspolitik** som ett sätt att förbättra marknadstillrädet och skapa lika villkor. I praktiken måste den vara en drivkraft för hållbar tillväxt, konkurrenskraft, anständiga arbetstillfällen och bättre konsumentval i Europa. En positiv ekonomisk utveckling kräver en sund kombination av yttre och inre politik. Handelspolitiken är bara en del av lösningen ⁽¹⁾.

1.3 Kommittén håller med om att **moderniseringen av Världshandelsorganisationen (WTO) är av högsta prioritet, med tanke på dess centrala roll i att tillhandahålla en ändamålsenlig multilateral matris** för en modern handelsagenda som omfattar miljörelaterade och sociala frågor. EU måste följaktligen leda ambitiösa WTO-reformer och främja en modern WTO-agenda, vilket innebär att man undanröjer tabun (dvs. när det gäller sociala aspekter av handeln) och tar itu med aktuella och kommande utmaningar på ett hållbart sätt. För detta ändamål uppmanar kommittén EU och dess medlemsstater att ingå ett strategiskt samarbete i prioriterade multilaterala frågor med viktiga handelspartner ⁽²⁾.

1.4 **EESK anser att EU bör främja bättre multilaterala och bilaterala handelssystem och standarder** med avseende på utmaningarna i fråga om klimatförändringar och sociala förändringar, jordbruk, korruptionsbekämpning, ekonomiska frågor och skattefrågor, digitalisering, miljöskydd, biologisk mångfald, cirkulär ekonomi och hälsosäkerhet ⁽³⁾.

⁽¹⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 108 och EUT C 47, 11.2.2020, s. 38.

⁽²⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 53.

⁽³⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 37.

1.5 **EESK har länge velat att hållbarhet ska bli en av handelspolitikens drivkrafter, med tanke på den viktiga roll som handeln kan spela när det gäller att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.** Därför välkomnas inriktningen på hållbarhet i EU:s handelspolitik, liksom att Parisavtalet blir en väsentlig del av framtida handels- och investeringsavtal. EESK upprepar att denna viktiga aspekt bör utvidgas till att omfatta Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner ⁽⁴⁾.

1.6 **Kommittén efterlyser en ambitiös förstärkning av kapitlen om handel och hållbar utveckling och den faktiska verkställbarheten av dessa i EU:s bilaterala handels- och investeringsavtal.** Den kommande granskningen av kapitlen om handel och hållbar utveckling ⁽⁵⁾ utgör en integrerad del av EU:s handelsstrategi.

1.7 **EESK uttrycker sitt fulla stöd för att hållbarheten i globala värdekedjor stärks ⁽⁶⁾.** EU:s handelspolitik måste stödja det internationella arbetet med att säkerställa lika villkor i globala leveranskedjor genom att man utvecklar instrument mot korruption och miljö-, arbets-, social- och människorättskränkningar. EESK menar att EU måste utarbeta ambitiös EU-lagstiftning, till exempel om tillbörlig aktsamhet i leveranskedjor och om hållbarhet i offentlig upphandling.

1.8 **EESK beklagar att det civila samhällets avgörande roll för handeln inte framhålls, och betonar att samarbetet med det civila samhället måste stärkas, från utformning till övervakning av handelsverktyg och handelsavtal.** Expertgruppen för frihandelsavtal, som bidrog med ett exempellöst, välbehövligt, ingående och regelbundet engagemang i specifika handelsfrågor, bör återinrättas. Dessutom måste de inhemska rådgivande grupperna, som är viktiga institutionella övervakningspelare inom ramen för moderna frihandelsavtal, stärkas.

1.9 **Vi noterar att EU måste få en bättre förståelse av betydelsen av globala värdekedjor och deras inverkan på företag och människor.** När det gäller att skapa motståndskraft kan det vara bättre att diversifiera leveranskällorna än att begränsa dem. Det skulle också vara till hjälp att inrätta övervakningsmekanismer för att förhindra att leveranskällor koncentreras på företagsnivå och i offentlig upphandling.

1.10 **EESK stöder att värdekedjornas motståndskraft stärks, särskilt genom deras hållbarhet.** EU:s ekonomi är beroende av globala leveranskedjor och "EU:s oberoende" måste återspegla denna verklighet. Covid-19-krisen har visat att EU måste stärka sitt oberoende på kritiska och strategiska områden, och det är viktigt att man börjar med att bedöma unionens sårbarheter. EESK stöder EU:s arbete för att införa obligatorisk tillbörlig aktsamhet i leveranskedjorna, som ett sätt att förbättra deras motståndskraft och hjälpa företagen att kartlägga risker i fråga om sociala och miljömässiga normer. I detta sammanhang stöder EESK arbetet för få till stånd ett nytt FN-fördrag om företag och mänskliga rättigheter och en ILO-konvention om anständigt arbete i globala leveranskedjor ⁽⁷⁾.

1.11 **EESK betonar hur viktigt det är att dra nytta av ett brett spektrum av EU-frihandelsavtal som återspeglar unionens värden och internationella standarder.** I de fall där WTO inte kan vidta åtgärder i enlighet med eller fullt ut tillgodose unionens intressen bör EU förlita sig på dessa avtal med ledande och framväxande ekonomier inom den internationella handeln. Trots att EU har ett stort nätverk sker över 60 % av EU:s utrikeshandel fortfarande på grundval av allmänna WTO-regler i stället för förmånsavtal.

1.12 **EESK uppmanar EU att säkra ambitiösa frihandelsavtal mellan EU och handelspartner, särskilt i Asien och Amerika.** När EU bygger strategiska partnerskap med sina grannländer och utvidgningsländerna, inbegripet i Medelhavsområdet och Afrika, är det enligt EESK av strategisk betydelse att fördjupa partnerskapen, i synnerhet med Förenta staterna. EU måste dessutom fortsätta att förbättra handelsförbindelserna och skapa lika villkor med Asien och Latinamerika.

1.13 **EESK noterar att EU måste säkerställa en smidigare process mellan förhandlingar och ratificering av EU:s handels- och investeringsavtal för att förbättra EU:s anseende som handelspartner.** Från det att den får ett mandat och genom hela förhandlingarna ⁽⁸⁾ måste kommissionen samråda med Europaparlamentet och det civila samhället, framför allt via EESK, för att kunna ta hänsyn till problem och, genom att ta itu med dem, säkerställa smidigare ratificeringsprocesser.

⁽⁴⁾ EUT C 129, 11.4.2018, s. 27.

⁽⁵⁾ Ett särskilt yttrande på eget initiativ, REX/535, kommer enligt planerna att antas i september 2021.

⁽⁶⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 197.

⁽⁷⁾ EUT C 97, 24.3.2020, s. 9.

⁽⁸⁾ Ett särskilt yttrande på eget initiativ, REX/536, kommer enligt planerna att antas i början av 2022.

1.14 **Kommittén välkomnar konkreta åtgärder för att genomföra, främja och säkerställa ett effektivt genomförande av EU:s befintliga frihandelsavtal.** För EU utgör de värdefulla verktyg när det gäller att stödja flödet av varor och tjänster i globala leveranskedjor och sörja för bättre motståndskraft för unionen. Den ansvariga för efterlevnaden av handelsbestämmelserna bör verka för större enhetlighet i genomförandet och verkställigheten av EU:s och WTO:s avtal, inbegripet kapitlen om handel och hållbar utveckling.

1.15 **EESK välkomnar EU:s bestämda hållning när det gäller att ensidigt försvara unionens värden och handelsåtaganden om alla andra alternativ misslyckas.** Hänsyn bör också tas till alla eventuella politiska och ekonomiska konsekvenser av sådana beslut.

1.16 **EESK stöder EU:s fortsatta användning av Aid for Trade för att hjälpa utvecklingsländer att genomföra handelsavtal och stödja efterlevnaden av regler och standarder, särskilt i fråga om hållbar utveckling.**

1.17 **EESK framhåller behovet av att säkra lika villkor för EU:s jordbrukssektor.** Tillträdet till marknader i tredjeländer bör förbättras för europeiska jordbruksprodukter, och produkter som importeras från tredjeländer måste uppfylla de europeiska standarderna för hållbarhet och livsmedelssäkerhet. EU:s frihandelsavtal måste respektera EU:s sanitära och fytosanitära bestämmelser och följa försiktighetsprincipen⁽⁹⁾.

1.18 **Kommittén gläder sig åt det särskilda fokus som läggs på små och medelstora företag i den nya handelspolitiken, på alla nivåer⁽¹⁰⁾.** Kommittén upprepar att större ansträngningar krävs när det gäller att kommunicera effekterna av den internationella handeln för företag och människor.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK välkomnar kommissionens uppmaning om att utbyta synpunkter och idéer om hur man kan säkerställa att EU:s nya handelspolitik gynnar företag och människor. Vi instämmer framför allt i att denna översyn är brådskande med tanke på den konkreta roll som handeln kan spela i återhämtningen efter covid-19-pandemin. Handel är en prioriterad fråga för EESK, som därför lämnat ett betydande bidrag till det breda offentliga samrådet⁽¹¹⁾.

2.2 Den internationella handeln är avgörande för EU:s ekonomi och befolkning. Den ligger bakom över 35 miljoner arbetstillfällen i EU, varav 45 % är beroende av utländska investeringar. Av alla exportörer i EU är mer än 85 % små och medelstora företag. Den internationella handeln står för 43 % av EU:s bruttonationalprodukt (BNP). EU:s inre marknad med sina 450 miljoner konsumenter och en BNP per capita på 25 000 euro gör EU till en attraktiv konsumentmarknad och den största konsumentmarknaden globalt. EU är världsledande inom handeln med jordbruksprodukter och en av de främsta handelspartnerna för över 80 länder. Sammantaget gör detta EU till den största aktören inom den internationella handeln. EU:s ekonomi är djupt integrerad med resten av världen.

Betydelsen av en öppen och inkluderande internationell handel för Europas ekonomi och befolkning

2.3 EESK stöder att EU fortsätter med sitt primära handelspolitiska uppdrag, som består i att öppna marknader för europeiska varor, tjänster och investeringar samt europeisk offentlig upphandling, minska och undanröja omotiverade handelshinder i tredjeländer och skapa lika villkor med hjälp av internationella och bilaterala handelssystem. Dessutom anser EESK att handelspolitiken måste främja EU:s värden och internationella standarder samt hållbar utveckling, bidra till kampen mot klimatförändringarna och öka säkerheten.

2.4 Det gläder EESK att man i handelsstrategin beaktar några av de frågor som togs upp av berörda parter under det offentliga samrådet. Det saknas dock reflektioner kring hur man kan förbättra det civila samhällets deltagande i handelspolitiken⁽¹²⁾. EESK lyfter fram behovet av ett fortsatt samarbete med det civila samhället på nationell nivå och EU-nivå, som sträcker sig längre än till översynen av den etablerade dialogen med det civila samhället, för att säkerställa att handelspolitiken tillför mervärde till vår vardag.

⁽⁹⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 66.

⁽¹⁰⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 210.

⁽¹¹⁾ Bidrag från EESK:s uppföljningskommitté för internationell handel till översynen av handelspolitiken, september 2020.

⁽¹²⁾ Ett särskilt yttrande på eget initiativ, REX/536, kommer enligt planerna att antas i början av 2022.

2.5 Covid-19-krisen har blottat sårbarheterna i det globala handelssystemet och hos arbetstagare i leveranskedjor⁽¹³⁾ inför en hälsokris. Den förlorade kontrollen över värdekedjor och insikten om EU:s industriella beroende har väckt frågor om sambandet mellan hälsa och handel.

3. Särskilda kommentarer

Använda ”öppet strategiskt oberoende” på ett skickligt sätt

3.1 EESK ställer sig bakom idén om EU:s öppna strategiska oberoende. EU måste ha ett strategiskt tillvägagångssätt för att upprätthålla öppenhet och lika villkor genom en modern europeisk handels- och investeringspolitik. Man måste främja en regelbaserad öppen och rättvis handel och skydda företag, arbetstagare och konsumenter mot illojala handelsmetoder.

3.2 Ökad motståndskraft och hållbarhet är för EU ett strategiskt val. Det gäller att hitta rätt balans mellan öppenhet och den europeiska ekonomins oberoende. Motståndskraft kommer endast att kunna uppnås genom hållbarhet.

Bättre förståelse när det gäller att förbättra värdekedjors motståndskraft och hållbarhet

3.3 Med tanke på att den europeiska ekonomin är djupt integrerad med globala värdekedjor kan EU:s handelspolitik spela en avgörande roll i återhämtningen efter covid-19.

3.4 EU måste göra en grundlig bedömning av sitt beroende av omvärlden och de globala leveranskedjorna. Import kan bidra till ökad motståndskraft om leveranskällorna diversifieras⁽¹⁴⁾.

3.5 Samordningen och motståndskraften måste förbättras på multilateral nivå, särskilt inom FN, inbegripet ILO, WTO och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). EU måste till exempel bättre utnyttja internationella instrument såsom ILO:s deklaration om multinationella företag⁽¹⁵⁾ eller OECD:s nya kvalitetsindikatorer för utländska direktinvesteringar vad gäller effekter på hållbar utveckling⁽¹⁶⁾. Unionen måste stödja utvidgningen av WTO:s läkemedelsavtal till fler produkter och länder. Vidare bör liberaliseringen av handeln med hälso- och sjukvårdsteknik och hälso- och sjukvårdsprodukter fortsätta.

3.6 EU kommer även fortsättningsvis att vara beroende av import av olika varor och tjänster, från råvaror till högteknologi. Det är mycket viktigt att se till att EU:s marknad förblir öppen. I den digitala ekonomin måste EU stödja ”smart teknisk suveränitet”, där den digitala handeln möjliggör ett smidigt flöde av innovationer och högteknologiska varor och tjänster samtidigt som europeiska värden och normer inom dataskydd och it-säkerhet värnas.

3.7 EU kan stödja en omlokalisering av produktion till Europa genom att skapa ett bättre företagsklimat för investeringar, innovation och produktion. Diversifieringen av leveranskedjorna kan vara ett viktigt steg mot att stärka motståndskraften. Därför måste EU stödja företag i deras affärsbeslut genom att sörja för stabila och rättvisa affärsvillkor genom EU:s bilaterala frihandelsavtal och inre marknad.

⁽¹³⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 197.

⁽¹⁴⁾ ECIPE Occasional paper 06/2020 Globalization Comes to the Rescue: How Dependency Makes Us More Resilient och Kommerskollegiums rapport Improving Economic Resilience Through Trade, 2020.

⁽¹⁵⁾ Trepartsdeklarationen om principer som rör multinationella företag och socialpolitik (2017).

⁽¹⁶⁾ <https://www.oecd.org/investment/fdi-qualities-indicators.htm>

Behovet av WTO-reformer och globala regler för en hållbarare och rättvisare globalisering

3.8 Kommittén ser positivt på EU:s aktiva roll i utformningen av globala regler⁽¹⁷⁾. Eftersom 2021 skulle kunna vara en vändpunkt för styrningen av handeln stöder kommittén EU:s åtaganden i fråga om det öppna, regelbaserade multilaterala handelssystemet, med ett reformerat WTO⁽¹⁸⁾. EU och dess medlemsstater måste använda sitt inflytande och proaktivt verka för att bygga strategiska allianser med likasinnade partner, för att se till att debatten om WTO-reformen omfattar respekten för internationella arbetsnormer, som fastställts och övervakas av ILO. Som ett positivt exempel och en möjlighet att stärka detta ambitiösa nytänkande välkomnar kommittén det förslag som Förenta staterna nyligen lagt fram för att ta itu med det globala problemet med tvångsarbete på fiskefartyg inom ramen för de pågående WTO-förhandlingarna om fiskesubventioner⁽¹⁹⁾.

Sätt att främja den gröna omställningen genom ansvarsfulla och hållbara värdekedjor

3.9 EU:s handelspolitik bör stämma överens med EU:s politik inom ramen för den gröna given, inbegripet nya krav i fråga om den digitala, gröna och rättvisa omställningen. Därför är det viktigt att bana väg för nya instrument såsom mekanismen för koldioxidjustering vid gränserna, som måste vara förenlig med WTO:s regler, effektiv i kampen mot klimatförändringarna och användbar när det gäller att göra EU:s industri konkurrenskraftig⁽²⁰⁾. EESK stöder att en dialog inleds med tredjeländer och viktiga handelspartner såsom Förenta staterna och Kina⁽²¹⁾.

3.10 De globala leveranskedjorna utgör en väsentlig del av den internationella handeln och ekonomin. De är komplexa, diversifierade och fragmenterade, med alla de möjligheter och risker som detta innebär. EESK uppmanar EU att samla in fler uppgifter om de globala leveranskedjornas positiva och negativa inverkan på unionen⁽²²⁾.

Dra nytta av EU:s lagstiftningsinflytande

3.11 EU är världens största tjänstehandlare. EU:s handelspolitik kan stödja ett globalt företagsklimat där EU:s tjänsteleverantörer kan växa, vara innovativa och konkurrera. Den digitala handeln är viktig på global nivå, inte minst på grund av de förändringar som följer av covid-19-pandemin. EU måste verka för ett snabbt ingående av ett ambitiöst WTO-avtal om digital handel.

3.12 EU:s handelspolitik bör komplettera åtgärder som vidtas inom andra internationella reglerande organisationer, t.ex. OECD:s arbete avseende ekonomiska system och skattesystem. Politiken bör stödja inrättandet av effektiva system för samarbete mellan skattemyndigheter, brottsbekämpande myndigheter och rättsliga myndigheter i partnerländer.

3.13 EU:s strategi bör optimera unionens förmåga att aktivera alla sina ensidiga, bilaterala och multilaterala instrument: den bindande karaktären hos kapitlen om hållbar utveckling i handels- och investeringsavtal, handelspolitiska skyddsinstrument, filtrering av utländska investeringar, kampen mot handelshinder, hänskjutningar till WTO:s tvistlösningsorgan eller mekanismerna för samråd och tvistlösning i bilaterala handelsavtal.

3.14 EU är i behov av effektiva handelspolitiska skyddsinstrument: kortare perioder för införande av provisoriska åtgärder, mindre utredningsbörda för EU:s industrier och starkare instrument för utländska subventioner. EU skulle kunna överväga ett särskilt verktyg, utöver genomdrivandeförordningen, som gör det möjligt att anpassa villkoren för marknadstillträde när det inte finns några ömsesidiga skyldigheter, om vissa metoder skadar EU:s kommersiella intressen avsevärt.

3.15 EU:s nya frihandelsavtalspartner bör visa att de följer ILO:s grundläggande konventioner fullt ut, som en förutsättning för ingåendet av handelsavtal. Dessa konventioner måste utgöra en central del av alla frihandelsavtal. Om ett partnerland inte har ratificerat eller på ett korrekt sätt genomfört konventionerna, eller om det inte har uppvisat en motsvarande skyddsnivå, anser EESK att man bör upprätta en bindande och verkställbar färdplan för ratificering, med

⁽¹⁷⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 53.

⁽¹⁸⁾ EUT C 159, 10.5.2019, s. 15.

⁽¹⁹⁾ "The Use of Forced Labor on Fishing Vessels", förslag från Förenta staterna till WTO av den 26 maj 2021, <https://ustr.gov/sites/default/files/IssueAreas/Trade%20Organizations/WTO/US.Proposal.Forced.Labor.26May2021.final%5B2%5D.pdf>

⁽²⁰⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 122. Det kommande yttrandet NAT/834 om mekanismen för koldioxidjustering vid gränserna.

⁽²¹⁾ EUT C 364, 28.10.2020, s. 37.

⁽²²⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 197.

tekniskt stöd från ILO. Färdplanen bör införlivas i kapitlet om handel och hållbar utveckling, för att säkerställa att dessa skyldigheter uppfylls i tid.

3.16 Dessutom bör EU:s samtliga frihandelsavtal bygga på en mer effektiv EU-utvärderingsstrategi, som innebär förbättringar av bedömningarna av de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för hållbar utveckling samt av efterhandsutvärderingarna efter fem år ⁽²³⁾. Utjämningsåtgärder för att mildra potentiella negativa effekter måste inbegripas. Slutligen måste EU stärka och bättre använda sina instrument för att säkerställa förutsättningarna för en rättvis konkurrens med länder utanför EU.

3.17 EU:s offentliga upphandling bör endast vara öppen för företag från länder som följer ILO:s grundläggande konventioner och Parisavtalet om klimatförändringar. EU har öppnat sin offentliga upphandling för länder utanför EU, men många av dessa länder har ännu inte svarat med en motsvarande åtgärd. Detta skadar europeiska företag. Det är mycket viktigt att arbetet med förordningen om ett internationellt instrument för offentlig upphandling slutförs för att stärka EU:s ställning. EU:s frihandelsavtal måste främja bästa praxis för hur miljökriterier och sociala kriterier kan inkluderas i offentlig upphandling ⁽²⁴⁾.

3.18 EU måste fortsätta att använda Aid for Trade för att hjälpa utvecklingsländer att genomföra handelsavtal och stödja efterlevnaden av regler och standarder, särskilt i fråga om hållbar utveckling. Rättvisa och framgångsrika ekonomiska förbindelser måste upprättas mellan EU och utvecklingsländerna för att minska fattigdomen och skapa anständiga arbetstillfällen. EU måste få till stånd en starkare koppling mellan förmånstillträde och efterlevnad av internationella normer, såsom arbetstagares rättigheter och mänskliga rättigheter.

Bryssel den 8 juli 2021.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²³⁾ EUT C 47, 11.2.2020, s. 38.

⁽²⁴⁾ EUT C 429, 11.12.2020, s. 197.